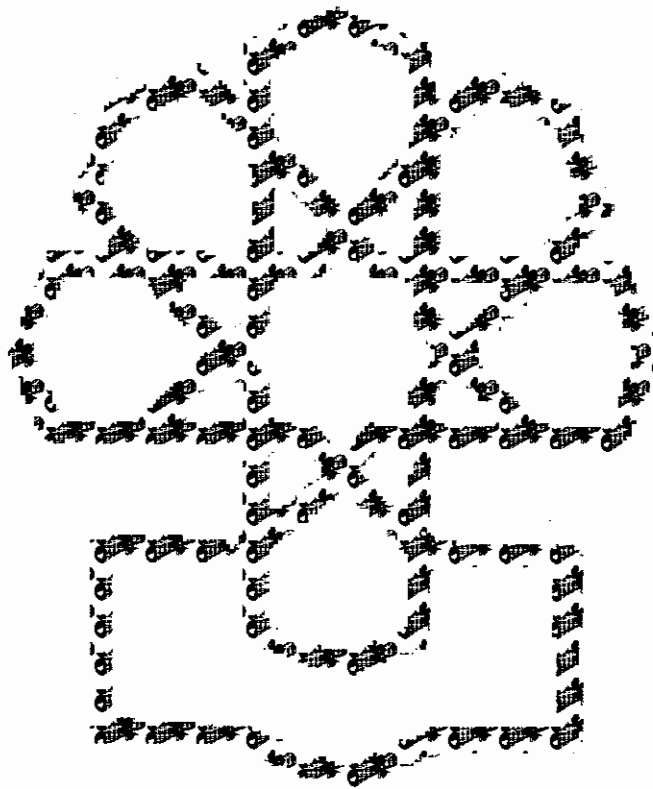

جنبه‌های حقوقی حمایت‌های داخلی و بین‌المللی از دارایی صنعتی

معاونت پژوهشی
خردادماه ۱۳۷۳

کار: گروه تحقیق

کد گزارش: ۲۷۰۰۶۰۴

۱- مقدمه: موضوع حمایت از دارایی صنعتی با گسترش فعالیتهای صنعتی و مبادلات بازرگانی بین‌المللی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار گردیده است. به طور کلی، حقوق مربوط به دارایی فکری به دو گروه حقوق دارایی صنعتی و حقوق نسخه برداری تقسیم شده که گزارش حاضر مربوط به گروه اول می‌باشد.

۲- شیوه‌های موجود برای حمایت از دارایی صنعتی:

شیوه‌های موجود برای حمایت از دارایی صنعتی را می‌توان به سه گروه، شیوه بین‌المللی، شیوه منطقه‌ای و شیوه ملی یا داخلی طبقه‌بندی کرد.

۳- مصوبات بین‌المللی: شیوه حمایت بین‌المللی دارای قدمت طولانی بوده که تصویب چندین کنوانسیون و موافقتنامه بین‌المللی ماحصل آن می‌باشد.

۴- کنوانسیون پاریس: کنوانسیون پاریس علی‌رغم تصویب در بیش از یک قرن پیش با اعمال

۱- مقدمه

موضوع حمایت از دارایی صنعتی با گسترش فعالیت‌های صنعتی و مبادلات بازرگانی میان کشورهای جهان، امروزه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار گردیده است. قدمت مسائل مربوط به حمایت بین‌المللی از دارایی صنعتی به سال ۱۸۸۳ میلادی بر می‌گردد. در آن سال، کنوانسیون حمایت از دارایی صنعتی در پاریس به تصویب رسید.

به طور کلی، قوانین و مقررات مربوط به دارایی صنعتی را باید از قوانین و مقررات مربوط به دارایی فکری^(۲) متمایز کرد. دارایی فکری را معمولاً به دو گروه تقسیم می‌کنند:

الف - حقوق دارایی صنعتی، که عمدتاً شامل حقوق ناشی از ثبت اختراعات (Patents)، علامت‌های بازرگانی (Trade Marks) و طراحی‌های صنعتی (Industrial Designs) می‌شود.
ب - حقوق نسخه‌برداری (Copyright)، که عمدتاً به کارهای مکتوب، موسیقی، آفرینش‌های هنری، کارهای عکاسی و فیلم (فیلم‌های ویدئو و سینما) تعلق می‌گیرد.
موضوع نوشته حاضر حقوق دارایی صنعتی است که لازم است از سایر حقوق تفکیک شود.

۲- شیوه‌های موجود برای حمایت از دارایی صنعتی

شیوه‌های موجود برای حمایت از دارایی صنعتی را می‌توان در سه گروه طبقه بندی کرد:

الف - شیوه بین‌المللی

در شیوه بین‌المللی، چگونگی الحاق به موافقتنامه‌های بین‌المللی که در این زمینه منعقد گردیده، مورد توجه قرار می‌گیرد. مهمترین موافقتنامه‌ها عبارتند از: «کنوانسیون حمایت از دارایی صنعتی»، «موافقتنامه در مورد ثبت بین‌المللی علامتها» و «معاهده همکاری در زمینه حقوق ناشی از ثبت اختراع».

ب - شیوه منطقه‌ای

در شیوه منطقه‌ای، موافقتنامه‌هایی که در یک منطقه معین میان کشورها منعقد گردیده، مورد توجه قرار می‌گیرد. مهمترین موافقتنامه‌های منطقه‌ای در این زمینه عبارتند از:

کنوانسیون اروپایی حقوق ناشی از ثبت اختراع، مصوب ۱۹۷۳، کنوانسیون جامعه اروپا مربوط به حقوق ناشی از ثبت اختراع، مصوب ۱۹۷۵، و موافقتنامه‌های کشورهای فرانسوی زبان و انگلیسی زبان در افریقا.

۱- در ایران Industrial Property به مالکیت صنعتی ترجمه شده و این معادل رواج دارد لیکن، به نظر نویسنده این مقاله، «مالکیت» معادل مناسبی برای Property نیست و لذا، واژه «دارایی» را برای این لغت انگلیسی انتخاب و در این مقاله به کار گرفته شده است. لازم به توضیح است که «مالکیت» را معمولاً به جای Ownership به کار می‌برند.

۲- در ایران Intellectual Property را مالکیت معنوی ترجمه کرده‌اند لیکن، به نظر نویسنده «دارایی فکری» معادل بهتری می‌باشد. کلمه «معنوی» را معمولاً به جای Moral به کار می‌برند.

ج- شیوه ملی و داخلی

در این شیوه، مسئولیت حمایت و حفاظت از دارایی صنعتی اشخاص به سازمانهای ملی و ویژه متولی این موضوع، محول می‌گردد.

۳- مصوبه‌های بین‌المللی

قدیمی‌ترین و معتبرترین مصوبه بین‌المللی در زمینه دارایی صنعتی، کنوانسیون پاریس مصوب ۲۰ مارس ۱۸۸۳ می‌باشد که به ترتیب در ۱۴ دسامبر ۱۹۰۰ در بروکسل، ۲ ژوئن ۱۹۱۱ در واشنگتن، ۶ نوامبر ۱۹۲۵ در لاهه، ۲ ژوئن ۱۹۳۴ در لندن، ۳۱ اکتبر ۱۹۵۸ در لیسبون و ۱۴ جولای ۱۹۶۷ در استکهلم مورد تجدید نظر قرار گرفته و در سال ۱۹۷۹ الحاقیه‌ای به آن اضافه شده است.

سند نهایی کنوانسیون پاریس (با اعمال اصلاحیه‌ها و پیوستها) دارای ۳۰ ماده می‌باشد که مهمترین موضوعهای مطرح شده در آن مربوط است به حقوق ناشی از ثبت اختراع، طراحی‌های صنعتی، علامتهای بازرگانی و خدمات^(۱)، نامهای بازرگانی و رقابت غیر منصفانه.

موافقتنامه مهم دیگری که در زمینه دارایی صنعتی در سطح بین‌المللی منعقد شده «موافقتنامه در مورد ثبت بین‌المللی علامتها»^(۲) مصوب ۱۴ آوریل ۱۸۹۱ در مادرید می‌باشد.

موافقتنامه مزبور نیز به ترتیب در ۱۴ دسامبر ۱۹۰۰ در بروکسل، در ۲ ژوئن ۱۹۱۱ در واشنگتن در ۶ نوامبر ۱۹۲۵ در لاهه، ۲ ژوئن ۱۹۳۴ در لندن، در ۱۵ ژوئن ۱۹۵۷ در نیس و در ۱۴ جولای ۱۹۶۷ در استکهلم مورد تجدید نظر قرار گرفته و در سال ۱۹۷۹ به آن پیوست شده است.

موافقتنامه مزبور از ۱۸ ماده تشکیل شده و عمدتاً در زمینه اعتبار علامتهای ثبت شده در یک کشور، در کشورهای دیگر و نیز سازمانهای متولی نظارت و ثبت علامتها، می‌باشد.

سومین موافقتنامه مهم در زمینه دارایی صنعتی، «معاهده همکاری در زمینه حقوق ناشی از ثبت اختراع»^(۳) می‌باشد که در تاریخ ۱۹ ژوئن ۱۹۷۰ در واشنگتن به تصویب رسید. این موافقتنامه به ترتیب به موضوعهای مهمی از جمله، تشکیل «اتحادیه همکاری در زمینه حقوق ناشی از ثبت بین‌المللی اختراع»^(۴) و «مرجع تحقیق بین‌المللی»^(۵) و نحوه بررسیهای بین‌المللی آنها و گزارشهای منتشر شده در این زمینه‌ها، پرداخته است.

«موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت» موسوم به «گات»^(۶) و پیوستهای آن، به موضوع حمایت از دارایی فکری از جمله دارایی صنعتی نیز پرداخته است.

نظر به این که در کشور ما آخرین اصلاحات کنوانسیون پاریس و موافقتنامه گات مطرح می‌باشد، صرفاً این دو سند بین‌المللی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱- معمولاً به موازات علامت بازرگانی (Trade Mark) علامت خدمات (Service Mark) نیز مطرح است. «علامت بازرگانی» به یک اسم یا علامت ویژه و یا مشخصه بازرگانی که دارای حمایت قانونی است، اطلاق می‌شود. در مقابل، «علامت خدمات» به علامت یا کلمه‌ای که در فروش یا انتشارات تبلیغی به منظور تمیز شرکت از دیگران مورد استفاده قرار می‌گیرد، اطلاق می‌گردد.

2- Agreement Concerning the International Registration. of Marks

3- Patent Co-operation Treaty

4 - International Patent Cooperation Union

5 - International Searching Authority

6 - General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)

۴- کنوانسیون پاریس

با وجود پیشرفت عمده‌ای که طی یکصد سال اخیر در زمینه حمایت از دارایی صنعتی و به طور کلی دارایی فکری به عمل آمده، کماکان در کشورهای صنعتی این حمایتها را ناکافی دانسته‌اند بنابراین، اصلاحات و الحاقیه‌هایی به کنوانسیون پاریس اضافه شده که کشورهای زیادی به آن پیوسته‌اند.

امتیاز کنوانسیون پاریس نسبت به سایر عهدنامه‌های بین‌المللی را در این دانسته‌اند که این کنوانسیون، اتباع خارجی را براساس قاعده رفتار ملی (ماده ۲) و حق اولویت (ماده ۴)، قادر می‌سازد که در سایر کشورهای عضو اتحادیه تقاضای حمایت از دارایی صنعتی بکنند. البته، کنوانسیون حداقل حقوقی را برای اتباع اتحادیه در نظر گرفته اما، اختیارات وسیعی را به قانونگذاران داخلی کشورها برای تعیین چگونگی حمایت از حقوق دارایی صنعتی، داده است.

بنابراین، حداقل استانداردهای پیشنهادی برای درج در موافقتنامه‌گات، اغلب توسط کنوانسیون پاریس تضمین نشده است، به همین دلیل، سازمان جهانی دارایی فکری (WIPO)^(۱) که وظایف اجرایی «اتحادیه پاریس»^(۲) (ماده ۴ کنوانسیون پاریس) را به عهده دارد، اخیراً طرح مشابهی را دنبال می‌کند.

به موجب این طرح، به اجرا در آوردن موافقتنامه خاص جدید در چارچوب مفاد ماده (۱۹)، که قوانین داخلی حق ثبت اختراع و علامت بازرگانی را هماهنگ می‌سازد، صورت می‌گیرد.

به موجب ماده (۱) کنوانسیون پاریس، کشورهای عضو، اتحادیه حمایت از دارایی صنعتی^(۳) را تشکیل می‌دهند لیکن، اعضای بنیانگذار کنوانسیون و نه اعضای بعدی آن، توجه زیادی به ماهیت حقوقی این اتحادیه به عنوان یک سازمان بین‌المللی، مبذول نداشته‌اند.

بعضی از حقوق‌دانان بین‌المللی به صلاحیت حقوقی اتحادیه مزبور به صورتی که در کنوانسیون آمده، به عنوان یک سازمان بین‌المللی، ایراد وارد کرده‌اند. با توجه به آشکار شدن نقایص کار طی مدتی که از عمر کنوانسیون پاریس گذشته، اقدامهایی در تکمیل آن به عمل آمده، به عنوان نمونه، در رابطه با ماده ۱۹ کنوانسیون، موافقتنامه‌های ویژه‌ای زیر نظر سایر سازمانهای بین‌المللی که مستقل از "WIPO" فعالیت دارند، منعقد شده است. از جمله این موافقتنامه‌ها «کنوانسیون اروپایی حق ثبت اختراع»^(۴) و معاهدات در مورد دارایی صنعتی، میان کشورهای افریقایی مرکزی و نیز کنوانسیون جهانی حق نسخه برداری، که زیر نظر یونسکوست، را می‌توان نام برد.

در نتیجه، اعضای کنوانسیون پاریس مانع از این نخواهند شد که در پی بهبود حمایت از دارایی صنعتی در چهارچوب سایر ترتیبهای بین‌المللی باشند؛ زیرا در ماده (۱۹) کنوانسیون آمده است: «بدیهی است کشورهای اتحادیه این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که میان خود برای حمایت مالکیت صنعتی، تا حدودی که با مقررات این کنوانسیون مغایرت نداشته باشد، ترتیبهای خاصی مقرر دارند.»

۵- الزامهای کنوانسیون پاریس

۱- به موجب ماده (۲)، کشورها ملزم هستند همان رفتاری را که نسبت به اتباع خود در خصوص حمایت از دارایی صنعتی معمول می‌دارند، در مورد اتباع کشورهای عضو کنوانسیون نیز اعمال کنند.

۲- به موجب ماده (۴)، حق تقدمهایی برای استفاده از حقوق دارایی صنعتی در نظر گرفته شده است.

۳- به موجب بند (۵) از ماده (۴) مکرر (۱)، دوره حمایت از حق ثبت اختراع را که به واسطه حق تقدم تحصیل نشده، نمی‌توان کاهش داد.

۴- به موجب ماده (۵)، حق اسقاط حق ثبت اختراع سلب شده و اعطای اجباری پروانه به دلیل عدم توانایی به بهره‌برداری رساندن اختراع در یک دوره معین، منع شده است.

۵- ماده (۲۵) دولتهای عضو را متعهد می‌سازد که تدابیر لازم را برای اجرای مفاد کنوانسیون در کشورهای خود اتخاذ کنند. این ماده در اصلاحیه لیسبون (۱۹۸۵) و به منظور تضمین اجرای مؤثر مقررات مندرج در کنوانسیون اضافه شده و در کنفرانس استکهلم (۱۹۶۷)، ماده (۲۸) به عنوان بند قضایی کنوانسیون و در تکمیل آن، اضافه شده است. به موجب ماده (۲۸)، دیوان بین‌المللی دادگستری^(۱) صلاحیت رسیدگی به هر نوع اختلاف میان دو یا چند کشور اتحادیه را در مورد تفسیر یا اجرای کنوانسیون، دارا خواهد بود. قبول این بند (داوری دیوان) برای اعضا اختیاری است و لازم است موقع امضای آن مراتب اعلام شود.

در حال حاضر ۷۲ کشور خود را متعهد به داوری دیوان دانسته و ۲۶ کشور دیگر این بند را نپذیرفته‌اند.

۶- در صورتی که کشوری تعهداتش را در قبال کنوانسیون پاریس اجرا نکند، از نظر حقوق بین‌الملل یک تخلف بین‌المللی صورت داده است و کشوری که تحت تأثیر این قرار گرفته، «قاعدتاً» می‌تواند تدابیر متقابلی را اتخاذ کند. البته «اصل رفتار ملی» و منع مقابله به مثل، با این امر منافات ندارد. در حقیقت، رفتار ملی حاوی صلاحیده‌های معینی برای کشورها و سیاست‌هایشان در قبال دارایی فکری می‌باشد. مادامی که کشورها در استفاده از این حق انتخاب، تعهدات مندرج در معاهده را نقض نکنند، نمی‌توان عملی تلافی جویانه انجام داد.

مثلاً، کشوری مصلحت ملی خود را در حمایت از بعضی از اختراعات نمی‌داند، نتیجتاً، به عنوان یک قاعده، آن کشور در محدوده صلاحید خود باقی مانده و تعهداتش را نسبت به کنوانسیون پاریس نقض نکرده است. اما چنانچه یک کشور عضو، به تعهدش مبنی بر اعطای رفتاری ملی در رابطه با حمایت از دارایی صنعتی با رعایت حق تقدم عمل نکند، آنگاه آن کشور را می‌توان به نقض مفاد کنوانسیون متهم کرد.

اعضایی که ماده (۲۸) کنوانسیون (بند داوری) را امضا کرده‌اند می‌توانند برای شکایت در خصوص این نقض تعهد، به «دیوان بین‌المللی دادگستری» رجوع نمایند؛ البته مشروط به اینکه کشور نقض کننده نیز جزو امضاکنندگان این ماده باشد. در عمل، طی یکصد سال گذشته، موردی از مراجعه یک کشور عضو کنوانسیون پاریس به رویه مقرر در ماده (۲۸) کنوانسیون وجود نداشته است.

نظر به این که سازمان جهانی دارایی فکری (WIPO)، متولی اجرای دو کنوانسیون پاریس و کنوانسیون برن می‌باشد، لذا لازم است نگرشی اجمالی بر کنوانسیون برن نیز صورت گیرد.

۶- کنوانسیون برن^(۱)

کنوانسیون برن اولین و مهمترین کنوانسیون بین‌المللی است که در زمینه حمایت از حق نسخه‌برداری (Copyright) وضع گردیده است. این کنوانسیون در سال ۱۸۸۶ به تصویب رسیده و در سالهای ۱۸۹۶، ۱۹۰۸، ۱۹۱۴، ۱۹۲۸، ۱۹۴۸، ۱۹۶۷ و ۱۹۷۱ اصلاح شده یا پروتکل‌هایی به آن اضافه شده است. در پروتکل الحاقی سال ۱۸۹۶ پاریس (Paris Additional Act) به تشریح معنی «انتشار»، مندرج در کنوانسیون برن، که همان «انتشار اول» است، پرداخته شده است. در کنفرانس تجدید نظر سال ۱۹۰۸ برلین (Berlin Act)، طیف حمایت گسترده شده است. در پروتکل الحاقی سال ۱۹۱۴ «بند تلافی» به شرح زیر به کنوانسیون افزوده شد:

«چنانچه یک کشور خارج از اتحادیه نتوانست به شیوه کافی آثار نویسندگان کشورهای اتحادیه را حمایت کند، کشورهای اتحادیه می‌توانند با تصمیم به محدود ساختن حمایت از آثار نویسندگان این گروه از کشورهای خارج اتحادیه، تلافی کنند».

اصلاحیه سال ۱۹۲۸ رم (Rome Act)، حقوق اعطایی توسط کنوانسیون را تعمیم و منسجم نمود. اصلاحیه سال ۱۹۴۸ بروکسل (Brussels Act)، تغییراتی در مفاد کنوانسیون برن ایجاد کرد. اصلاحیه سال ۱۹۶۷ استکهلم (Stockholm Act) نیز با توجه به اضافه شدن جمعی از کشورهای اتحادیه، تفسیرهایی از کنوانسیون برن به عمل آورد.

آخرین اصلاحیه - در سال ۱۹۷۱ در پاریس (Paris Act) - «حمایت از کارهای ادبی و هنری» نام دارد.

اتحادیه برن

کشورهایی که به کنوانسیون برن و الحاقیه‌ها و اصلاحیه‌های بعدی آن پیوستند، اصطلاحاً «اتحادیه برن» نامیده می‌شوند. به موجب این کنوانسیون، یک اداره بین‌المللی از سال ۱۸۹۳ با دفتر اتحادیه پاریس که مربوط به اتحادیه بین‌المللی حمایت از دارایی صنعتی است، مشترکاً «دفتر متحد بین‌المللی حمایت از دارایی فکری»^(۲) را تشکیل دادند.

ماده (۴) کنوانسیون ایجاد WIPO (استکهلم، ۱۹۶۷) مقرر می‌دارد:

«سازمان جهانی دارایی فکری با کشورهای متقاضی کمکهای حقوقی و فنی در زمینه دارایی فکری، همکاری خواهد داشت». سازمان WIPO همکاری مستمری در این زمینه داشته از آن جمله، در سال ۱۹۷۷، تعریفی را از برنامه‌های کامپیوتری ارائه کرده است.

دبیرکل WIPO براساس ماده (۲۲) کنوانسیون برن، که به مجمع عمومی اختیار اعطای «کلیه ابزار ضروری در رابطه با موضوعهای در صلاحیت اتحادیه» را داده، از حق تفسیر کنوانسیون برخوردار می‌باشد. دبیرکل WIPO اظهار داشته، هیچ مکانیزمی در کنوانسیون برن برای ارزیابی صلاحیت مقررات ملی برای عضویت در کنوانسیون برن یا کنوانسیون مشابه، وجود ندارد.

1- Berne Convention

2- United International for the Protection of Intellectual Property.

مدیریت کنوانسیون برن

در آخرین اصلاحیه کنوانسیون برن که در سال ۱۹۷۱ در پاریس به تصویب رسید، مدیریت کنوانسیون حمایت از کارهای ادبی و هنری را اینچنین در نظر گرفته است:

۱- ماده ۲۲، اتحادیه (برن) دارای مجمعی شامل کلیه کشورهای عضو خواهد بود که وظیفه آن، اجرای کنوانسیون و دستور به «اداره بین‌المللی دارایی فکری»^(۱) که در «کنوانسیون تشکیل سازمان جهانی دارایی فکری»^(۲) پیش‌بینی شده، خواهد بود.

کنوانسیون مزبور که در سال ۱۹۶۷ به تصویب رسیده، دو هدف اصلی را دنبال می‌کند:

الف- حمایت از دارایی فکری (شامل دارایی‌های صنعتی) در سراسر جهان

ب- تضمین همکاری اجرایی میان دولتهای عضو اتحادیه‌های ایجادشده، به منظور ارتقای دارایی

فکری. (۱) و (۲) اتحادیه، اداره بین‌المللی، شامل کلیه کشورهای اتحادیه خواهد بود.

«اداره پلیس بین‌المللی» که شاخه‌ای از اداره اتحادیه برن متحد شده با اتحادیه ایجاد شده به وسیله کنوانسیون بین‌المللی برای حمایت از دارایی صنعتی صورت می‌گیرد.

الزامهای پیوستن به سازمان WIPO

با توجه به مراتب فوق از مفاد کنوانسیون پاریس - در مورد دارایی صنعتی - و کنوانسیون برن - در مورد حق نسخه‌برداری و حمایت از کارهای ادبی و هنری - این چنین استنباط می‌گردد که با توجه به نزدیکی موضوعی مفاد کنوانسیونهای مزبور، در عمل، سازمان جهانی دارایی فکری (WIPO)، مدیریت و نظارت بر اجرای این دو کنوانسیون را به عهده گرفته است.

الحاق به این سازمان لازمه الحاق به کنوانسیونهای پاریس و برن نیست بلکه، طبق ماده پنجم کنوانسیون تشکیل سازمان جهانی دارایی فکری، کشورها بدون الحاق به هیچ‌یک از این کنوانسیونها نیز می‌توانند به عضویت سازمان WIPO درآیند.

۷- حمایت از دارایی صنعتی در اسناد گات (GATT)

موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت، موسوم به گات، که در سال ۱۹۴۷ در زمینه بازرگانی بین‌المللی به تصویب رسیده و تا امروز نیز دهها موافقتنامه و تفاهم نامه تکمیلی به آن اضافه شده، طیف وسیعی از موضوعهای اقتصادی، صنعتی، بازرگانی، کشاورزی و غیره را تحت پوشش قرار داده و مقرراتی در رابطه با آنها وضع نموده که تا کنون ۱۲۴ کشور با الحاق به گات خود را متعهد به پیروی از مقررات آن ساخته‌اند.^(۱) در سند نهایی دور اروگوئه، که در سال ۱۹۹۴ به تصویب رسید، یکی از موضوعهای مهم، جنبه‌های مرتبط با تجارت حقوق دارایی فکری بود که تحت همین عنوان موافقتنامه‌ای به مجموعه مقررات گات اضافه شد: «موافقتنامه راجع به جنبه‌های مرتبط با تجارت حقوق دارایی فکری (TRIP)^(۲)» به هفت قسمت اصلی زیر طبقه بندی شده است:

الف- مقررات عمومی و اصول اساسی

ب- استانداردهای مربوط به قابلیت دسترسی، حوزه شمول و کاربرد حقوق مالکیت معنوی، که این قسمت هشت موضوع زیر را در بر می‌گیرد:

۱- حق نسخه‌برداری

۲- علامتهای بازرگانی

۳- علامتهای جغرافیایی

۴- طراحیهای صنعتی

۵- حق ثبت اختراع

۶- طرحهای ساخت مدارهای یکپارچه

۷- حفاظت از اطلاعات افشا نشده

۸- کنترل رویه‌های ضد رقابتی در پروانه‌های قراردادی

ج- اجرای حقوق دارایی فکری

د- کسب و حفظ حقوق دارایی فکری و رویه‌های مربوطه میان طرفها

ه- جلوگیری از اختلافات و حل آنها

و- ترتیبهای انتقالی

ز- ترتیبهای نهادی و مقررات پایانی

ماده (۱) موافقتنامه فوق‌الذکر امکان اعطای حمایت‌های وسیعتر را توسط اعضای گات، مشروط بر عدم تعارض با موافقتنامه مزبور، مجاز دانسته است. در این ماده می‌خوانیم: «اعضا بدون اینکه تعهدی داشته باشند می‌توانند در قوانین خود حمایتی گسترده‌تر از آنچه که در این موافقتنامه از آنها خواسته شده، در نظر گیرند، مشروط بر اینکه حمایت مزبور با مقررات موافقتنامه حاضر تعارض نداشته باشد.»

موافقتنامه TRIP مفاد کنوانسیونهای برن و پاریس را به رسمیت شناخته و در قسمتی از ماده (۱) آن، اعضا را ملزم به رعایت مواد (۱) تا (۱۲) و ماده (۱۹) کنوانسیون پاریس (سال ۱۹۶۷) در مورد اجرای

۱- جمهوری اسلامی ایران تاکنون به این موافقتنامه نپیوسته است.

قسمتهای ب، ج و د فوق الذکر (استانداردها و... اجرا و حفظ حقوق دارایی فکری) کرده و تصریح می‌کند که هیچ چیز در قسمتهای «الف» لغایت «د» موافقتنامه TRIP، به تعهداتی که اعضا ممکن است طبق کنوانسیون پاریس، کنوانسیون برن، کنوانسیون رم و معاهده دارایی فکری در مورد مدارهای یکپارچه در قبال یکدیگر داشته باشند، لطمه‌ای وارد نخواهد کرد.

ماده (۳) موافقتنامه TRIP تحت عنوان «رفتار ملی» مقرر می‌دارد که «هر عضو در مورد اعضای دیگر رفتاری را اتخاذ خواهد کرد که از رفتار متخذه در قبال اتباع کشورش در خصوص حمایت از دارایی فکری - با رعایت استثنای پیش‌بینی شده در کنوانسیون پاریس (سال ۱۹۶۷) و... نامطلوبتر نباشد.» مواد (۱۵) تا پایان ماده (۲۱) موافقتنامه TRIP، به موضوع حمایت از علامتهای بازرگانی پرداخته است. در بند (۱) از ماده (۱۵)، علامتهای بازرگانی اینچنین تعریف شده است: «هر گونه علامت یا ترکیبی از علامتها که بتواند کالاها یا خدمات یک فعالیت را از کالاها یا خدمات فعالیتهای دیگر متمایز کند، علامت بازرگانی به شمار خواهد آمد.»

ماده (۱۶) موافقتنامه مزبور مفاد ماده (۶) مکرر کنوانسیون پاریس (سال ۱۹۶۷) را با تغییرات لازم به خدمات نیز تعمیم داده است.

ماده (۱۸) نیز دوره اولیه ثبت علامت بازرگانی را هفت سال - که برای مدت نامحدود قابل تمدید می‌باشد - تعیین کرده است.

مواد (۲۵) و (۲۶) موافقتنامه TRIP به موضوع حمایت از طرحهای صنعتی پرداخته و حداقل مدت حمایت را ده سال تعیین کرده است.

حقوق ناشی از ثبت اختراع از دیگر موضوعهای مهم موافقتنامه TRIP می‌باشد. بند (۲) از ماده (۲۷) موافقتنامه مزبور، برای دولتها جهت امتناع از ثبت بعضی از اختراعات در کشورشان، حقی به شرح زیر قائل شده است:

«اعضا می‌توانند از اختراعاتی قابل ثبت، اختراعاتی را مستثنی سازند که ممانعت از استفاده بازرگانی از آنها در کشورشان، برای حفظ نظم عمومی، اخلاق، حیات و بهداشت انسان، حیوان، نبات یا برای اجتناب از لطمه جدی به محیط زیست، ضرورت داشته باشد مشروط بر اینکه، چنین استثنایی صرفاً به خاطر این نباشد که «قانون آنها» چنین استفاده‌ای را منع کرده است.»

ماده (۳۳) موافقتنامه مزبور، مدت اعتبار حق اختراع ثبت شده را حداقل بیست سال از تاریخ تشکیل پرونده تعیین کرده است.^(۱)

۸- موقعیت حمایت از دارایی صنعتی در جمهوری اسلامی ایران

همانگونه که پیشتر گفته شد، سه شیوه ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی برای حمایت از دارایی صنعتی وجود دارد.

در جمهوری اسلامی ایران، در سطح ملی، اداره ثبت شرکتها در وزارت دادگستری به ثبت علامتها و

۱- برای اطلاع از متن کامل سند نهایی دور اوروگوئه، شامل موافقتنامه TRIP، رجوع کنید به کتاب: سند نهایی دور اوروگوئه «گات»، تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، سال ۱۳۷۳.

1894. 10. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.

تصویب نهایی رسیده، مواد ۵۰۱ تا ۵۳۴ را به موضوع دارایی فکری اختصاص داده است. طبق ماده (۵۳۲) این قانون، مدت حق امتیاز از «۱۷ سال از تاریخ اعطا» به «۲۰ سال از تاریخ تقاضا» اصلاح شده است. طبق مقررات جاری، متقاضی حق امتیاز می‌تواند صدور پروانه را برای سالهای متمادی به تعویق انداخته و بالاخره پس از صدور آن، از صناعی که در رابطه با این اختراع ثبت شده فعالیت می‌کند، حق امتیاز دریافت دارد.

برای رفع نقایص مقررات قبلی، ماده (۵۳۲) قانون جدید، «تقاضانامه‌های موقت» را پیش‌بینی نموده است. طبق مقررات، تقاضانامه کامل باید تا ۱۲ ماه پس از ارائه تقاضانامه موقت، ارائه شود. در تعیین مدت زمان امتیاز، تاریخ تقاضا در یک کشور خارجی لحاظ نخواهد شد ولی، چنانچه صدور حق امتیاز به علت تشریفات تداخل ادعاهای حق امتیاز، یا به واسطه یک دستور محرمانه دولتی به تعویق افتد، مدت حق امتیاز بنابه مدت تأخیر، تا پنج سال اضافه خواهد شد.

ماده (۵۳۱) قانون جدید، اجازه داده که برای تعیین تاریخ اختراع، به فعالیتهای کشورهای عضو «NAFTA» (نفتا) یا عضو سازمان تجارت جهانی (گات سابق)، استناد گردد.

ماده (۵۲۱) قانون جدید، مدت عدم استفاده از اختراع را که ملاک اعراض و صرف نظر کردن از آن می‌باشد، از ۲ سال به ۳ سال افزایش داده است.

ماده (۵۱۲) قانون جدید، به موضوع قاچاق یا استفاده غیر قانونی از نوارهای صوتی و ویدیویی پرداخته است. به موجب این ماده، مجازاتهایی از جمله پنج سال حبس برای اولین ارتکاب جرم، در نظر گرفته شده است.

ماده (۵۱۴) قانون جدید، اعاده حق تکثیر محصولاتی را که در آمریکا و نه کشورهای مبدا (یعنی یکی از کشورهای خارجی غیر عضو گات و کنوانسیون برن) در دسترس عموم قرار گرفته، پیش‌بینی کرده است. طبق اصلاحات جدید در قانون تجارت آمریکا، کشورهایی که به خاطر عدم حمایت کافی از دارایی فکری مشمول مجازات می‌شوند، شناسایی خواهند شد. اصلاحات دیگر، از نمایندگی بازرگانی آمریکا در خارج خواسته است که در این زمینه به مجلسین گزارش سالانه ارائه دهند. سلب امتیازات و مزایای بازرگانی «نظام ترجیحات عمومی» از کشورهایی که به تشخیص نمایندگان بازرگانی آمریکا، به اندازه کافی از دارایی فکری حمایت نمی‌کنند، از جمله اصلاحات اخیر در کشور آمریکا است.

بر اساس مقررات جاری آمریکا، کنترل شدیدی روی کشورهایی که به نقض حقوق دارایی فکری آمریکایی‌ها متهم هستند، صورت می‌گیرد؛ بر این اساس، نمایندگان بازرگانی آمریکا، فهرستی از کشورهای مزبور تهیه و با این کشورها بر حسب مورد برخورد می‌شود. از سال گذشته، اسامی کشورهای یونان، مصر و امارات متحده عربی به «فهرست مراقبت» وارد شده است.

طبق «قانون ویژه ماده ۳۰۱»، نمایندگی بازرگانی آمریکا کشورهایی را که در حمایت از حق نسخه‌برداری، حق امتیاز، علامتهای بازرگانی، اسرار بازرگانی و سایر حقوق مربوط به دارایی فکری مشکل آفرین بوده‌اند را به عنوان «کشورهای خارجی ویژه» تلقی می‌کند. فهرست سوم به فهرست «مراقبت ویژه» شهرت دارد. کشور یونان به دلیل استفاده‌های مکرر و غیر مجاز از محصولات سمعی و بصری آمریکا، از ۶ سال قبل در فهرست مراقبت قرار داشته است. بی‌اعتنایی دولت یونان به استفاده‌های غیر مجاز از تولیدات شرکتهای آمریکایی، موجب شد که اخیراً نام یونان برای برخورد شدیدتر به «فهرست مراقبت

ویژه» وارد شود. در عوض، کشور مصر که تا این اواخر در فهرست مراقبت ویژه قرار داشت به دلیل تصویب قانون نسخه برداری و اقدامهایی در اجرای آن، به «فهرست مراقبت» انتقال یافت. نمایندگی بازرگانی امریکا ابراز داشته است که لایحه حق امتیاز توسط دولت مصر در دست تهیه است و قرار است به مجلس این کشور تسلیم شود. چنانچه این موضوع روی دهد، روند سرمایه گذاری و انتقال تکنولوژی به مصر تسریع خواهد شد.

امارات متحده نیز در «فهرست مراقبت» بوده و نمایندگی بازرگانی امریکا از استمرار سوء استفاده از نرم افزار و سایر دارایی فکری متعلق به امریکا در امارات، اظهار نگرانی کرده است. کشور السالوادور نیز در فهرست مراقبت قرار داشته و بررسی وضعیت کشور هند نیز قرار است از اوایل سال ۱۹۹۵ آغاز شود.

۱۰- وضعیت حمایت از «حقوق دارایی صنعتی» در کشور چین^(۱)

با توجه به اصلاحات اقتصادی به عمل آمده در جمهوری خلق چین طی سالهای اخیر، قانون حقوق ناشی از ثبت اختراع در این کشور نیز در سال ۱۹۹۲ به منظور تأمین نیازهای روز، مورد اصلاح قرار گرفت. یادآوری می شود که چین در سال ۱۹۸۵ به کنوانسیون پاریس پیوسته است. نکات برجسته قانون مزبور به شرح زیر می باشد:

۱- صاحبان حقوق ناشی از ثبت اختراع به سه گروه طبقه بندی شده اند:

الف- چینیهای دارای حق^(۲)

ب- چینیهای مالک^(۳) حق

ج- خارجیان یا مرتبط با خارجیان مالک حق

۲- روش صدور پروانه برای صاحبان حق به اجرا گذاشته می شود.

۳- سه گروه اختراعات، مدلهای مصرفی^(۴) و طراحیها در یک قانون گردآوری شده است.

۴- روش آزمایش اختراعات نسبتاً پیشرفته است.

۵- تشریفات قانونی ثبت اختراعات ساده است.

بعضی از امتیازهای قانون جدید چین را می توان در موارد زیر دانست:

۱- به کارگیری روش «حق تقدم داخلی»؛^(۵) روش حق تقدم داخلی که با روش حق تقدم بین المللی

همسویی دارد، مزایای زیادی را برای متقاضیان داخلی ایجاد می کند.

۲- روش صدور پروانه اجباری؛ فقدان الزام به ثبت اختراع، موجبات سوء استفاده از این حقوق را فراهم

می سازد.

۳- به موجب ماده (۵۰) قانون مزبور، تصمیم بر بی اعتبار کردن پروانه، بر هرگونه تصمیم قضایی یا دستور

مبنی بر نقض پروانه که توسط دادگاه اعلام شده، یا هر تصمیمی مربوط به نقض پروانه که توسط مقامهای

1 - The Patent Law of China

2 - Holders

3 - Owners

4 - Utility Models

5 - Domestic right of Priority

اجرائی اتخاذ شده، یا بر هر قراردادی که در مورد پروانه ثبت اختراع یا واگذاری حق ثبت اختراع به اجرا درآمده است، اثر عطف به ماسبق شدن نخواهد داشت.

۴- حمایت از نرم افزارها صریحاً در قانون مزبور نفی نشده است.

بعضی از نقاط ضعف قانون حقوق ناشی از ثبت اختراع کشور چین را به شرح زیر دانسته اند:

۱- «حق تقاضای ثبت اختراع»^(۱) یا «حق ناشی از تقاضای ثبت اختراع»^(۲).

حق ناشی از تقاضای ثبت اختراع از مرحله به ثبت قانونی رسیدن اختراع شروع می شود، در صورتی که در مورد حق تقاضای ثبت اختراع، اقدامهای اولیه متقاضی ثبت اختراع، تا قبل از اعطای پروانه نیز مدنظر قرار می گیرد. در قانون چین به حق تقاضای ثبت اختراع اشاره شده است.

این موضوع در عمل مشکلاتی را پدید آورده، از جمله در سال ۱۹۹۰ در شهر شانگهای، فرد (الف) اختراعی را صورت داد که به دلیل فقدان توان مالی، آنرا به ثبت نرساند و در عوض، با فرد (ب) قرارداد منعقد کرد که حق درخواست ثبت اختراع را به او واگذار نماید. در این مورد، حق متقاضی ثبت اختراع به فرد (ب) و حق ناشی از ثبت اختراع به فرد (الف) تعلق می گیرد که این دو حق از یکدیگر متمایز هستند لیکن، در قانون چین این تمایز دیده نشده است.

در قانون حقوق ناشی از ثبت اختراع کشور ژاپن نیز «حق تقاضای ثبت اختراع» مطرح شده لیکن، طبق این قانون، دوره اعتبار حق ۱۵ سال از تاریخ انتشار می باشد و نه ۲۰ سال از تاریخ پرکردن مدارک تقاضا. قانون ژاپن حق ناشی از تقاضای ثبت اختراع را قبل از انتشار به رسمیت نمی شناسد، ولی قانون چین اشاره ای به تاریخ انتشار نداشته و تاریخ مبدا، تاریخ تشکیل پرونده تقاضا می باشد لذا، به رسمیت نشناختن حق ناشی از تقاضای ثبت اختراع معقول نیست. طبق قانون چین، قبل از تایید انتشار یک تقاضای ثبت اختراع، متقاضی حق مطالبه اجرت استفاده از حق اختراع را از استفاده کننده دارد.

۲- ماده (۶۲) قانون حقوق ناشی از ثبت اختراع چین، قاعده «جهل رافع مسؤولیت است»^(۳) را ملاک قرار داده که این موضوع با واقعیتهای اقتصادی منافات دارد زیرا، چنانچه فردی با نقض حقوق دیگران کالاهایی را تولید و به فروش برساند و با ادعای جهل ثبت اختراع کند، اثبات عدم جهل وی توسط افراد ذی نفع مشکل خواهد بود.

یکی از محققان چینی که خود این ماده را مورد انتقاد قرار داده، اظهار می کند که در تنظیم قانون در سال ۱۹۸۳، ماده (۵۱) قانون حقوق ناشی از ثبت اختراع فرانسه^(۴) ملاک قرار گرفته است^(۵).

وضعیت رعایت حقوق ناشی از ثبت و به طور کلی حقوق دارایی فکری در چین، مورد انتقاد شدید کشورهای غربی بوده که این موضوع بعضاً به تیرگی روابط با این کشور نیز انجامیده است. بیشترین انتقادات علیه عدم رعایت دارایی فکری در چین از ناحیه کشور آمریکا، اعم از مقامهای دولتی یا نشریات کثیرالانتشار

1 - The right to apply for a Patent

2- The right in a Patent application

3- Ignorantia facit excusat

4- French patent law

5- Tech Monitor, May - June 94, PP 23-24

آن، مثل Business Week، صورت می‌گیرد. به عنوان نمونه، اخیراً دولت امریکا پذیرش چین به عضویت گات را منوط به گشایش سریع بازارهای داخلی خود به روی سایر کشورها و رعایت حقوق دارایی فکری دانسته است. در این رابطه، یک روزنامه چینی از قول چارلین بارشفسکی معاون نماینده بازرگانی امریکا، آورده است که سیاستهای صنعتی جدید چین با گات هماهنگ نیست و موانع قبلی، ورود مجدد چین را پیچیده تر می‌سازد. وی می‌گوید: هرچند چین در زمینه‌هایی مثل اجرای حقوق دارایی فکری به پیشرفتهایی دست یافته ولی، چنانچه بخواهد به عضویت سازمان تجارت جهانی (که جانشین گات خواهد شد) در آید باید کارهای زیادی انجام دهد.

۱۱- وضعیت حمایت از حقوق دارایی صنعتی در کره جنوبی

کشور کره جنوبی در سال ۱۹۸۰ میلادی به کنوانسیون پاریس و در سال ۱۹۸۴ به موافقتنامه همکاری در زمینه ثبت اختراعات^(۱) پیوست و به همین علت، از اختراعاتی ثبت شده توسط خارجیان حمایت می‌کند. کشور کره همچنین فعالانه در طرحهای بین‌المللی به منظور حمایت از اختراعاتها همکاری می‌کند. تکنولوژیها و علامتهای بازرگانی خارجی مورد استفاده در کره، برای تحت حمایت قرار گرفتن باید طبق قوانین مربوط به دارایی صنعتی این کشور، به ثبت برسند.

چهار قانون اصلی مربوط به حقوق دارایی صنعتی در کشور کره وجود دارد که عبارتند از:

۱- قانون ثبت اختراع (patent Act)

۲- قانون مدل‌های مورد استفاده (Utility model Act)

۳- قانون طراحی (Design Act)

۴- قانون علامتهای بازرگانی (Trade Mark Act)

به موجب قانون مدل‌های مورد استفاده، حقوق مربوط به این مدل‌ها به اختراعات کوچک^(۲) یا ابزارهای با سطح خلاقیت پایینتر و باهدف ارتقای پیشرفت و توسعه تکنولوژی - شبیه به حقوق مدل‌های مورد استفاده در کشورهای آلمان و ژاپن - اعطا می‌شود.

هر چند اختراعات تابع قانون ثبت اختراعاتها یا قانون مدل‌های مورد استفاده، حسب سطح خلاقیتشان، می‌باشند، ولی، قانون مدل‌های مورد استفاده با اندکی تغییرات دارای محتوایی مشابه قانون ثبت اختراعاتها می‌باشد، بنابراین، در مورد حقوق دارایی صنعتی در کشور کره جنوبی، می‌توان به دو قانون ثبت اختراعاتها و قانون علامتهای بازرگانی مراجعه کرد.

حمایت از تکنولوژی و علامت بازرگانی ثبت شده در کره نسبتاً تضمین شده است. یکی از مباحث پیچیده که اغلب جنجال برانگیز نیز می‌باشد، موضوع حمایت از اسرار بازرگانی یا تکنولوژی ثبت نشده است.

حقوق ناشی از ثبت اختراع یا حقوق علامتهای بازرگانی اعطایی به خارجیان، بر مبنای اقدام متقابل، وقتی که این اقدام توسط یک معاهده یا موافقتنامه دو جانبه تضمین شده باشد، صورت می‌گیرد. کشور کره

1 - Patent Cooperation Agreement

2 - Petit Invention

جنوبی به کنوانسیون پاریس ملحق شده و از چهارم ماه مه ۱۹۸۰ مفاد آن برای این کشور لازم الاجرا می‌باشد. به منظور انطباق با شرایط مقرر در کنوانسیون پاریس و همچنین انطباق قوانین کره با استانداردهای بین المللی، چهار قانون فوق الذکر در ۳۱ دسامبر سال ۱۹۸۰ اصلاح شد. بعضی از این اصلاحات به شرح زیر می‌باشند:

● در گذشته، یک خارجی فاقد اقامتگاه یا محل بازرگانی در کره، نمی‌توانست از حقوق ناشی از ثبت اختراع بهره‌مند شود مگر آنکه معاهده یا موافقتنامه بین دو کشور و یا قانون کشور شخص خارجی به اتباع کره اجازه می‌داد که از حقوق ناشی از ثبت اختراع در آن کشور استفاده کنند، صرف نظر از این که اتباع کره‌ای مقیم و یا دارای محل تجاری در آن کشور خارجی باشند.

● نظر به این که کره به عضویت کنوانسیون پاریس در نیامده بود، حقوق ناشی از ثبت اختراع صرفاً از راه معاهده، موافقتنامه دولتها یا تأثیر حمایت متقابل، امکانپذیر بود. قبل از الحاق کره به کنوانسیون پاریس، برای حدود ۴۰ کشور حمایت متقابل اجرا می‌شد. طبق کنوانسیون پاریس، اینک حمایت متقابل در کلیه کشورهای عضو کنوانسیون ممکن شده است.

● طبق قوانین قبلی، تبعه هر کشور خارجی که دولت وی حق اولویت به اتباع کره‌ای را به موجب معاهده یا موافقتنامه بین دولتها اعطا کرده بود، می‌توانست در خواست حق اولویت در کره را بنماید. در حال حاضر این حق اولویت به کلیه اعضای کنوانسیون پاریس قابل اعطاست.

● طبق قوانین قبلی، اقلامی که مشمول ثبت اختراع می‌شدند باید علامتی دایر بر حق ثبت اختراع می‌داشتند. علامت گذاری اختراع ثبت شده طبق قانون جدید، اختیاری است.

● طبق قانون قبلی، مدیر کل اداره ثبت اختراع کشور کره در صورتی که آزمایش کردن را ضروری تشخیص می‌داد، می‌توانست همکاری مؤسسه‌های دولتی یا نظر کارشناسان را تقاضا کند. ولی طبق قانون تجدید نظر شده، مدیر کل اداره ثبت اختراع می‌تواند از متقاضی ثبت اختراع گواهی صادره توسط مؤسسه‌های مورد تأیید را نیز مطالبه نماید.

● طبق قانون قبلی «روش انتشار» اجرا می‌گردید؛ یعنی فقط تقاضاهای ثبت اختراعی که بررسی شده و انتشار می‌یافتند می‌توانستند برای بررسی عمومی به مدت دو ماه عرضه شوند. در قانون تجدید نظر شده «روش انتشار اولیه»^(۱) برای تقاضای ثبت اختراع آزمایش نشده نیز به علاوه انتشار نهایی، مانند روش موجود در آلمان^(۲) و ژاپن، در نظر گرفته شده است. قانون علامتهای بازرگانی قبلی، علامتهای دسته‌جمعی را جایز نمی‌دانست، اما قانون تجدید نظر شده، مطابق با ماده (۷) کنوانسیون پاریس، علامتهای دسته‌جمعی را مورد حمایت قرار می‌دهد. طبق قانون، علامتهای دسته‌جمعی عبارت است از علامتهایی که توسط یک اتحادیه یا سایر اشخاص حقوقی ایجاد شده و توسط بازرگانان در یک رشته بازرگانی مشابه یا نزدیک به هم برای کالا یا خدمات به کار گرفته می‌شود.

● طبق قانون قبلی، حق اولویتی برای تقاضای علامتهای بازرگانی وجود نداشت اما، قانون تجدید نظر شده طبق ماده (۷) کنوانسیون پاریس، این حق را به رسمیت شناخته است. برای این که ادعای اولویت

1 - Early Publication system

2 - offenlegungsschrift system

معتبر باشد باید ظرف ۶ ماه بعد از تنظیم تقاضای اصلی در کشور اول، ادعا صورت گیرد.

● حقوق ناشی از ثبت اختراع، قابل درخواست توسط شرکتهای خارجی مقیم کشورهای خارجی می باشد. دوره حقوق ناشی از ثبت اختراع ۱۲ سال از تاریخ اعلام عمومی تقاضای ثبت یا از تاریخ ثبت اختراع می باشد لیکن، تحت هیچ شرایطی این دوره از ۱۵ سال از تاریخ تقاضا تجاوز نخواهد کرد.

● چنانچه حقی از یک اختراع ثبت شده در کشور کره نقض گردد، دارنده حق یارنده پروانه انحصاری از طرف وی، می تواند بر اساس حق ثبت شده، از دادگاه تقاضای اتخاذ تدابیر مقتضی برای جلوگیری از ادامه تضییع حق جبران خسارت کند. معمولاً دستور موقت تا صدور رأی نهایی صادر می شود. به موجب قانون ثبت اختراع، نقض این حق عبارت است از ساخت، فروش، استفاده و واردات کالاهایی که باید صرفاً برای ساخت کالاهای ثبت اختراع شده مورد استفاده قرار گیرند، یا در مورد یک فرایند ثبت اختراع شده، کالاهایی که باید صرفاً برای تکمیل اختراع مورد استفاده قرار گیرند.

در اکتبر سال ۱۹۸۶، دولت کره لایحه ای را به عنوان متمم قانون ثبت اختراع و قانون علامتهای بازرگانی به مجلس ملی (National Assembly) تسلیم نمود. به موجب این اصلاحیه، اختراعاتی مربوط به مواد شیمیایی و محصولات دارویی نیز مشمول قانون ثبت اختراع می گردند. همچنین، لایحه مزبور دوره اعتبار حق ثبت اختراع را به ۱۵ سال از تاریخ انتشار تقاضای ثبت تعمیم داده، به موجب این اصلاحیه، چنانچه اختراع ثبت شده برای سه سال متوالی در کشور کره مورد استفاده قرار نگیرد، در صورت عدم ارائه عذر موجه، شخصی که مایل به بکارگیری اختراع باشد می تواند از دارنده حق ثبت اختراع یا دارنده پروانه انحصاری از طرف وی، تقاضا نماید که برای اعطای پروانه غیر انحصاری با وی مذاکره کند. چنانچه توافقی حاصل نشد، یا امکان مذاکره نبود، متقاضی می تواند درخواست خود را به اداره ثبت اختراعات تسلیم کند.

۱۲- دوره اعتبار حق ثبت در کشورهای جهان (از تاریخ تنظیم تقاضانامه)^(۱)

۱۲-۱- دوره ۲۰ ساله: کشورهای الجزایر، بلژیک، چاد، دانمارک، فنلاند، فرانسه، مجارستان، ایتالیا، مراکش، هلند، نیجریه، نروژ، اسپانیا، سوئد، سوئیس، انگلستان.

۱۲-۲- دوره ۱۵ ساله: کشورهای برزیل، بلغارستان، چین، چکسلواکی، کره شمالی، مصر، لبنان، لهستان، رومانی، سوریه و تایلند

۱۲-۳- دوره ۵ یا ۱۰ ساله: کشور ترکیه

۱۳- دوره اعتبار حق ثبت اختراع در کشورهای جهان (بعد از تاریخ تنظیم تقاضانامه)^(۲)

۱۳-۱- دوره ۲۰ ساله: کشورهای آلمان و لوکزامبورگ

۱۳-۲- دوره ۱۵ ساله: یونان

1 - Duration , Counted from the filling date of the application.

2 - Duration, Counted from the date following the filling date of application.

۱۴- دوره اعتبار حق ثبت اختراع در کشورهای جهان (از تاریخ انتشار تقاضای بررسی شده)
۱۴-۱- دوره ۱۸ ساله: کشور استرالیا، البته این دوره نباید از ۲۰ سال بعد از تاریخ تنظیم تقاضانامه فراتر رود.

۱۴-۲- دوره ۱۵ ساله: کشور ژاپن، البته نباید این دوره از ۲۰ سال بعد از تاریخ تنظیم تقاضانامه فراتر رود.

۱۴-۳- دوره ۱۲ ساله: کشور کره جنوبی، البته نباید این دوره از ۱۵ سال بعد از تاریخ تنظیم تقاضانامه فراتر رود.

۱۵- دوره اعتبار حق ثبت اختراع در کشورهای جهان (از تاریخ انتشار تقاضای بررسی نشده)
- دوره ۷ ساله: کشور یوگسلاوی سابق

۱۶- دوره اعتبار حق ثبت اختراع در کشورهای جهان (از تاریخ اعطای حق ثبت اختراع)

۱۶-۱- دوره ۱۷ ساله: کشورهای کانادا، فیلیپین و ایالات متحده آمریکا

۱۶-۲- دوره ۱۶ ساله: کشورهای پاکستان و بنگلادش

۱۶-۳- دوره ۱۵ ساله: کشورهای بولیوی، مالزی، پرتغال و اروگوئه

۱۶-۴- دوره ۱۴ ساله: کشورهای مکزیک، ترینیداد و توباگو

۱۶-۵- دوره ۵، ۱۰ یا ۲۰ ساله: کشور هائیتی (قانون مربوطه مشخص کننده معیار دقیق نیست)

۱۶-۶- دوره ۵ ساله: کشورهای کلمبیا، پرو و اکوادور

۱۷- دوره اعتبار حق ثبت اختراع در کشورهای جهان (انقضای دوره مصادف با زمان انقضا در کشور انگلستان): کشورهای قبرس، غنا، تانزانیا و اوگاندا

فهرست کشورهای عضو کنوانسیون پاریس (تا اول ژانویه ۱۹۸۹)

نام کشور	تاریخ پیوستن به کنوانسیون	آخرین سند مورد الحاق و تاریخ الحاق
الجزایر	اول مارس ۱۹۶۶	استکهلم*، آوریل ۱۹۷۵
آرژانتین	دهم فوریه ۱۹۶۷	لیسبون*، فوریه ۱۹۶۷ و استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، اکتبر ۱۹۸۰
استرالیا	دهم اکتبر ۱۹۲۵	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، سپتامبر ۱۹۷۵

فهرست کشورهای عضو کنوانسیون پاریس (تا اول ژانویه ۱۹۸۹)

| نام کشور | تاریخ پیوستن
به کنوانسیون | آخرین سند مورد الحاق و تاریخ الحاق |
|------------------------|------------------------------|---|
| بنین | دهم ژانویه ۱۹۶۷ | استکهلم، مارس ۱۹۷۵ |
| برزیل | هفتم جولای ۱۸۸۴ | لاسه*، اکتبر ۱۹۲۹ و
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، مارس ۱۹۷۵ ^(۱) |
| بلغارستان | سیزدهم جولای ۱۹۲۱ | استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، مه ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، مه ۱۹۷۰ ^(۱) |
| بورکینافاسو | نوزدهم نوامبر ۱۹۶۳ | استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۵ |
| بروندی | سوم سپتامبر ۱۹۷۷ | استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۷ |
| کامرون | دهم مه ۱۹۶۴ | استکهلم، آوریل ۱۹۷۵ |
| کانادا | دوازدهم ژوئن ۱۹۲۵ | لندن*، جولای ۱۹۵۱
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، جولای ۱۹۷۵ |
| جمهوری افریقای مرکزی | | استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۰ |
| چاد | نهم نوامبر ۱۹۶۳ | استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۰ |
| چین | نوزدهم مارس ۱۹۸۵ | استکهلم، مارس ۱۹۸۵ ^(۱) |
| کنگو | دوم سپتامبر ۱۹۶۳ | استکهلم، دسامبر ۱۹۷۵ |
| ساحل عاج | بیست و سوم اکتبر ۱۹۶۳ | استکهلم، مه ۱۹۷۴ |
| کوبا | هفدهم نوامبر ۱۹۰۴ | استکهلم، آوریل ۱۹۷۵ ^(۱) |
| فیرس | هفدهم ژانویه ۱۹۶۶ | استکهلم، آوریل ۱۹۸۴ |
| چکسلواکی | پنجم اکتبر ۱۹۱۹ | استکهلم، دسامبر ۱۹۷۰ ^(۱) |
| کره شمالی | دهم ژوئن ۱۹۸۰ | استکهلم، ژوئن ۱۹۸۰ |
| دانمارک ^(۳) | اول اکتبر ۱۸۹۴ | استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، مه ۱۹۷۰ |
| دومینیکن | یازدهم جولای ۱۸۹۰ | لاسه، آوریل ۱۹۵۱ |
| مصر | اول جولای ۱۹۵۱ | استکهلم، مارس ۱۹۷۵ ^(۱) |
| فنلاند | بیستم سپتامبر ۱۹۲۱ | استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، اکتبر ۱۹۷۵
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، سپتامبر ۱۹۷۰ |
| فرانسه ^(۴) | هفتم جولای ۱۸۸۴ | استکهلم، اگوست ۱۹۷۵ |
| گابن | بیست و نهم فوریه ۱۹۶۴ | استکهلم، ژوئن ۱۹۷۵ |
| آلمان | اول مه ۱۹۰۳ ^(۵) | استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰ |
| شرقی سابق | | |
| آلمان غربی سابق | اول مه ۱۹۰۳ ^(۵) | استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۰ |
| غنا | بیست و هشتم سپتامبر ۱۹۷۶ | استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۶ |
| یونان | دوم اکتبر ۱۹۲۴ | استکهلم، جولای ۱۹۷۶ |
| گینه | پنجم فوریه ۱۹۸۲ | استکهلم، فوریه ۱۹۸۲ |
| هائیتی | اول جولای ۱۹۵۸ | استکهلم، نوامبر ۱۹۸۳ |
| Holy See | بیست و نهم سپتامبر ۱۹۶۰ | استکهلم، آوریل ۱۹۷۵ |
| مجارستان | اول ژانویه ۱۹۰۹ | استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰ ^(۱) |
| ایسلند | پنجم مه ۱۹۶۲ | لندن، مه ۱۹۶۲
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، دسامبر ۱۹۸۴ |

فهرست کشورهای عضو کنوانسیون پاریس (تا اول ژانویه ۱۹۸۹)

نام کشور	تاریخ پیوستن به کنوانسیون	آخرین سند مورد الحاق و تاریخ الحاق
اندونزی	دسامبر ۱۹۵۰	لندن، دسامبر ۱۹۵۰
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، دسامبر ۱۹۷۹ ^(۱)
ایران	شانزدهم دسامبر ۱۹۵۹	لیسبون، ژانویه ۱۹۶۲
عراق	بیست و چهارم ژانویه ۱۹۷۶	استکهلم، ژانویه ۱۹۷۶ ^(۱)
ایرلند	چهارم دسامبر ۱۹۲۵	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰
رژیم صهیونیستی	بیست و چهارم مارس ۱۹۵۰	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰
ایتالیا	هفتم جولای ۱۸۸۴	استکهلم، آوریل ۱۹۷۷
ژاپن	پانزدهم جولای ۱۸۹۹	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، اکتبر ۱۹۷۵
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۵
اردن	هفدهم جولای ۱۹۷۲	استکهلم، جولای ۱۹۷۲
کنیا	چهاردهم ژوئن ۱۹۶۵	استکهلم، اکتبر ۱۹۷۱
لبنان	اول سپتامبر ۱۹۲۴	لندن، سپتامبر ۱۹۷۴
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، دسامبر ۱۹۸۶ ^(۱)
لیبی	بیست و هشتم سپتامبر ۱۹۷۶	استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۶ ^(۱)
لیختن اشتاین	چهاردهم جولای ۱۹۳۳	استکهلم، مه ۱۹۷۲
لوکزامبورگ	سی ام ژوئن ۱۹۲۲	استکهلم، مارس ۱۹۷۵
ماداگاسکار	بیست و یکم دسامبر ۱۹۶۳	استکهلم، آوریل ۱۹۷۲
مالاوی	ششم جولای ۱۹۶۴	استکهلم، ژوئن ۱۹۷۰
مالی	اول مارس ۱۹۸۳	استکهلم، مارس ۱۹۸۳
مالت	بیستم اکتبر ۱۹۶۷	لیسبون، اکتبر ۱۹۶۷
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، دسامبر ۱۹۷۷ ^(۱)
موریتس	بیست و چهارم سپتامبر ۱۹۷۶	استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۶
موریتانی	یازدهم آوریل ۱۹۶۵	استکهلم، سپتامبر ۱۹۷۶
مکزیک	هفتم سپتامبر ۱۹۰۳	استکهلم، جولای ۱۹۷۶
موناکو	بیست و نهم آوریل ۱۹۵۶	استکهلم، اکتبر ۱۹۷۵
مغولستان	بیست و یکم آوریل ۱۹۸۵	استکهلم، آوریل ۱۹۸۵ ^(۱)
مراکش	سی ام جولای ۱۹۱۷	استکهلم، اگوست ۱۹۷۱
هلند ^(۶)	هفتم جولای ۱۸۸۴	استکهلم، دهم ژانویه ۱۹۷۵
زلاند نو ^(۷)	بیست و نهم جولای ۱۹۳۱	لندن، جولای ۱۹۴۶
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، ژوئن ۱۹۸۴
نیجر	پنجم جولای ۱۹۶۴	استکهلم، مارس ۱۹۷۵
نیجریه	دوم سپتامبر ۱۹۶۳	لیسبون، سپتامبر ۱۹۶۳
نروژ	اول جولای ۱۸۸۵	استکهلم، ژوئن ۱۹۷۴
فیلیپین	بیست و هفتم سپتامبر ۱۹۶۵	لیسبون، سپتامبر ۱۹۶۵
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، جولای ۱۹۸۵
لهستان	دهم نوامبر ۱۹۱۹	استکهلم، مارس ۱۹۷۵ ^(۱)
پرتقال	هفتم جولای ۱۸۸۴	استکهلم، آوریل ۱۹۷۵
کره جنوبی	چهارم مه ۱۹۸۰	استکهلم، مه ۱۹۸۰

فهرست کشورهای عضو کنوانسیون پاریس (تا اول ژانویه ۱۹۸۹)

نام کشور	تاریخ پیوستن به کنوانسیون	آخرین سند مورد الحاق و تاریخ الحاق
رومانی	ششم اکتبر ۱۹۲۰	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰ ^(۱)
رواندا	؟	استکهلم، مارس ۱۹۸۴
سان مارینو	چهارم مارس ۱۹۶۰	لندن، مارس ۱۹۶۰
سنگال	بیست و یکم دسامبر ۱۹۶۳	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰
آفریقای جنوبی	اول دسامبر ۱۹۴۷	استکهلم، مارس ۱۹۷۵ ^(۱)
شوروی	اول جولای ۱۹۶۵	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰ ^(۱)
اسپانیا	هفتم جولای ۱۸۸۴	استکهلم، آوریل ۱۹۷۲
سريلانكا	بیست و نهم دسامبر ۱۹۵۲	لندن، دسامبر ۱۹۵۲
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، دسامبر ۱۹۷۸
سودان	شانزدهم آوریل ۱۹۸۴	استکهلم، آوریل ۱۹۸۴
سورینام	بیست و پنجم نوامبر ۱۹۷۵	استکهلم، نوامبر ۱۹۷۵
سوئد	اول جولای ۱۸۸۵	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، اکتبر ۱۹۷۰
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، اکتبر ۱۹۷۰
سوئیس	هفتم جولای ۱۸۸۴	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۰
سوریه	اول سپتامبر ۱۹۲۴	لندن، سپتامبر ۱۹۴۷
تونگا	دهم دسامبر ۱۹۶۷	استکهلم، آوریل ۱۹۷۵
ترینیداد و توباگو	اول اگوست ۱۹۶۴	لیسبون، اگوست ۱۹۶۴
تونس	هفتم جولای ۱۸۸۴	استکهلم، آوریل ۱۹۷۶ ^(۱)
ترکیه	دهم اکتبر ۱۹۲۵	لندن، ژوئن ۱۹۵۷
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، مه ۱۹۷۶
اوگاندا	چهاردهم ژوئن ۱۹۶۵	استکهلم، اکتبر ۱۹۷۳
انگلستان ^(۸)	هفتم جولای ۱۸۸۴	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، آوریل ۱۹۷۰ ^(۲)
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، آوریل ۱۹۷۵
تانزانیا	شانزدهم ژوئن ۱۹۶۳	لیسبون، ژوئن ۱۹۶۳
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، دسامبر ۱۹۸۳
ایالات متحده آمریکا ^(۹)	سی ام مه ۱۸۸۷	استکهلم، مواد ۱ تا ۱۲، اگوست ۱۹۷۳
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، سپتامبر ۱۹۷۰
اروگوئه	هیجدهم مارس ۱۹۶۷	استکهلم، دسامبر ۱۹۷۹
ویتنام	هشتم مارس ۱۹۶۷	استکهلم، جولای ۱۹۷۶ ^(۱)
یوگسلاوی	بیست و ششم فوریه ۱۹۲۱	استکهلم، اکتبر ۱۹۷۳ ^(۱)
ژنیر	اول ژانویه ۱۹۷۵	استکهلم، ژانویه ۱۹۷۵
زامبیا	ششم آوریل ۱۹۶۵	لیسبون، آوریل ۱۹۶۵
استکهلم، مواد ۱۳ تا ۳۰، مه ۱۹۷۷
زیمبابوه	هیجدهم آوریل ۱۹۸۰	استکهلم، دسامبر ۱۹۸۱
گینه بیسائو	بیست و هشتم ژوئن ۱۹۸۸	استکهلم، ژوئن ۱۹۸۸
مالزی	اول ژانویه ۱۹۸۶	استکهلم، ژانویه ۱۹۸۹

زیر نویس

- #- استکهلم یعنی، متن تجدید نظر شده کنوانسیون پاریس در استکهلم در سال ۱۹۶۷
- لیسبون یعنی، متن تجدید نظر شده کنوانسیون پاریس در لیسبون در سال ۱۹۵۸
- لندن یعنی، متن تجدید نظر شده کنوانسیون پاریس در لندن در سال ۱۹۳۴
- لاسه یعنی، متن تجدید نظر شده کنوانسیون پاریس در لاهه در سال ۱۹۲۵

- ۱- با اعلامیه‌ای مربوط برای ماده (۲) ۲۸ سند استکهلم
- ۲- اینها تاریخهای جایگزینی است که دبیر کل WIPO به عنوان تاریخ لازم الاجرا شدن، به کشورها اعلام کرده است
- ۳- دانمارک تقاضای الحاق به سند استکهلم را به جزایر Faroe، از اگوست ۱۹۷۱، تعمیم داده شده است.
- ۴- شامل ادارات و قلمروهای خارجی
- ۵- تاریخ الحاق امپراتوری آلمان.
- ۶- تصویب برای پادشاهی در اروپا، هلند آنتال و آروب
- ۷- الحاق زلاندنو به سند استکهلم به استثنای مواد ۱ تا ۱۲، شامل جزایر Niue, Cook و Tokelau نیز می‌شود.
- ۸- انگلستان تقاضای الحاق به سند استکهلم را به قلمرو هنگ کنگ، از نوامبر ۱۹۷۷، و به جزیره Isle of Man از اکتبر ۱۹۸۳، تعمیم داده است.
- ۹- ایالات متحده آمریکا تقاضای الحاق به سند استکهلم را به همه قلمروها و مایملک خود، شامل پورتوریکو، از اگوست ۱۹۷۳ تعمیم داده است.

فهرست منابع و مأخذ

الف- منابع فارسی

- ۱- لایحه اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به متن تجدید نظر شده کنوانسیون پاریس، برای حمایت مالکیت صنعتی، بازرگانی و کشاورزی و کنوانسیون ایجاد سازمان جهانی مالکیت صنعتی
- ۲- راهنمای تنظیم موافقتنامه‌های سرمایه گذاری مشترک صنعتی در کشورهای در حال توسعه (مترجم و تدوین کننده مقررات ایران: رضا پاکدامن تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱)
- ۳- سند نهایی دوراروگونه، گات (مترجم: مسعود طارم سری و دیگران، تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۳)
- ۴- وزارت بازرگانی، بولتن روزانه بازرگانی، مورخ ۱۳۷۳/۷/۲۵
- ۵- وزارت بازرگانی، بولتن روزانه بازرگانی، مورخ ۱۳۷۳/۹/۱۹
- ۶- وزارت بازرگانی، بولتن روزانه بازرگانی، مورخ ۱۳۷۳/۹/۱۵

ب- منابع لاتین

- 1- Basic Documents on International Law.
- 2_ Introduction to Business.
- 3- International Contract Manual.
- 4- Hans Peter Kunz Hallstein, "The U.S. Proposal for a GATT Agreement on Intellectual Property and the Paris Convention for the Protection of Industrial Property".
- 5- "Tech Monitor" , May- June 94.